

Бекет и Бейкън...

Станислава Кирилова

Човекът е органична купчина, която очаква своята метаморфоза в пръстта, повтарящ безсмислените си движения, посинял от бездиханност. Жив, а всъщност отдавна умрял, животът започва чрез смърт. Видяното не може да предизвика отвращение, няма и намек от жестокост, видяното те препарира и омотава в лепкавата си сивота, безсмислено е да се противиш, ако имаш сила, най-добре се засмей.

Бекет и Бейкън събрани в едно. Конкретността на произведенията не е водещото в представлението, което е напълно безсловесно на фона на тиктакащ часовник, отброяващ кой знае какво – оставащите минути до края на представлението, оставащото ни време, оставащото им време – зависи към какво гледаш.

Пропускам да спомена, че представлението беше изиграно с кукли от един актьор, който беше кукловод, „разказвач“, участник, съучастник... Може би Годо... Той раздвижи първата кукла, представляваща един малък човек с грозно синьо лице, присвити, сякаш слепи очи, но за сметка на това – с костлюм. Този нов човекски вид изразяваше мисловността си, потупвайки брадичката си с ръка като повтаряше прекалено често това движение, за да му повярваме, че мисли наистина. Този човек се намираше на една гървена платформа, а над главата му имаше закачени предмети на корда, няколко кубчета, раззеленена клонка, стомна. Човекът се стремеше към стомната, опитваше се да я достигне, построявайки нова Вавилонска кула от спуснатите му кубчета. Но човекът е вече нищожен, безсилен и прекалено сам, за да достигне желаното. Колкото повече се опитваше да достигне до стомната, толкова повече тя се отдалечаваше. Обезкуражен, отчаян, а може би дори и съспан, той реши да сложи край на този измъчен от невъзможности живот, направи си примка, метна я към раззелененото клонче, но в същия момент то падна като отсечено в краката му – и смъртта е отказана. Накрая той легна в ембрионална поза, а стомната иронично се спусна до него, но той спеше или може би беше умрял...

Затъмни се първата платформа и се освети един кръгъл циферблат, отразяващ реалното време, 19.15, и тик-так, тик-так, преминахме на третата платформа – два брезентови чувала, или по-правилно казано чувалчета, пронизани от една червена стрела, която преднамерено стои над тях, също прихваната от въже. Стрелата пронизва първия чувал и от него се появява абсолютно идентичен на предходния син човек с присвити, сякаш слепи очи. Той се измъкна от чувала, забеляза прилежно съннатите си дрехи, опита да се прекръсти, което се оказа невъзможно начинание (дали поради безверие или просто, защото беше кукла и не успя да презгъне достатъчно ръка, за да завърши кръстния знак). Все едно, часовникът отброяваше изминаващите секунди, той се облече, опита се да вдигне поставения до него втори чувал, отказа се от не-

В&В

посилния му товар и започна да се съблича, опита да се прекръсти отново и отново се пробвали. Напълхан обратно в чувала, той примирено отказа да продължи с безсмисленото си съществуване. Чувалът му предлага сигурна скритост, но той насилствено бе измъкнат от него, за да прави някакви безсмислени движения, прилични на живот. Отказът от това битие беше приветстван с радост. Стрелата прониза втория чувал и от него се роди друг син човек, вече стар, с уродливо и сбръчкано лице. Той трепери целият, не може да се облече сам, моли за помощ кукловода. Ръцете му треперят, но той иска да знае колко е часът, опитва се да извади джобния си часовник, провали се – не можа да види дори колко е часът, облече дрехите, останали от предходния, прави гимнастика, а часовникът тиктака: трябва отново да бъде съблечен и върнат в чувал... Но, о, природно чудо!, старостта не изпуска така лесно живота. Да, той може да е безсмислен, може да ни е превърнал в страшни уроци, но е по-добре от безвременното нищо, което предлага чувала, а ти, старче, дори не осъзнаваш, че за теб и двата свята са едно и също. Старчето поглежда умолително кукловода: „Трябва ли?“ се чете по това изцяло пластмасово лице, неспособно на мимики. Кукловодът поклаща утвърдително глава, напълхва старчето в чувала, но то изразява своя бунт, махайки с крака в последен опит да предотврати предстоещото. Очакваме затъмнение и новата, най-вероятно последна сцена, но не, от първия чувал излиза човекът, желеещ смъртта. Както и в първата история, жела-

нието на човек е отказано, отказана му е дори смъртта. Той сяда отчаян на чувала и допира молитвено ръце. Затъмнение, безвремето се състява, независимо, че си имаме отброяващ секундните часовник.

„А душата ми беше обвита в нещо подобно на желатин.“

Трета сцена – „Крап“ или „Последният запис“ – това е средната платформа, оставена за края. За момента, в който, ако не е била усетена, прогнната от язви човешка същност да бъде онагледена. Последната кукла също е синя, или по-добре да уточня – била е синя – сега е обезформен от проказа череп, издут от кръвоизлив. Имаме магнетофон, на който се върти лентата, обезобразеното същество седи пред маса и се опитва да пуши. В основата на платформата има картина, сякаш рисувана от Дали, розов фон и розова котка, разсечена през средата, за да могат да се виждат скелет и вътрешности, с опашка продължена в безкрайна перспектива и един разтекъл се часовник.

Разпад, гнилост и тотална безчувственост. „Човекът е криво огледало, в което оглежда себе си и света!“, твърди Бейкън във време далеч преди появата на Бекет и неговите маргинални хора, които са осъдени да живеят без Бог и дори без смърт. Именно това сближаване, това кореспондиране на идеите на двамата отдалечени във времето философи на човешка-

V&V

та екзистенция, представляваше огромния плюс на представлението. Събирането им на една сцена, представени посредством изразните възможности на кукления театър, „стисна“ до такава степен белите гробове, че и последният въздух изчезна, хората бяха посиняли, подобно на куклите в представлението, посиняли от видяното най-вече жестоко безмислие, видяното отчуждение от всяка форма на реална битийност. И все пак реално е това, в което живеем, и начинът, по който пропускаме светлината през нас, и когато това не се случва, редно е да има кой да ни го покаже, пък ако ще и лилави да станем от ужас.

А сега няколко думи извън реалиите на художествеността. Гледах представлението по Бекет и Бейкън, озаглавено „V&V“*, на сцената на Столичния

куклен театър. Представлението беше гостуващо от Италия. И дотук се изчерпват моите знания относно видяното. Кукленият театър не се беше погрижил да предостави информация, дори поднесена под формата на бял лист с описан сюжет, озаглавени фрагменти какво все пак гледаме, името на актьора, театъра, чийто представител е той, град и всичко останало, което би трябвало да съществува

за една нормална осведоменост. Високомерно ми се стори схващането, че трябва всеки отделен зрител да е подготвен относно творчеството на двамата представени автори. Все пак, когато ходим на театър не е редно да се чувстваме като на училище, в което ни изпитват дали добре сме си научили и прочели всичко вкъщи. От друга страна си струва да отбележа унизително малкия брой на присъстващите в залата – не повече от 15 човека. Моля за извинение дребнавата ми конкретност. Не мога да разбера вследствие на какво беше тази липса на посещаемост на представление, което се занимава с прекалено любопитна и сложна тематика, че да бъде отхвърлено с лека ръка. Дали вина имаше театърът и слабо разпространената информация и липсата на каквато и да била реклама. Нарочно отделям информацията от рекламата, защото по същина те нямат нищо общо, независимо че в нашата родина двете понятия се припокриват и наличието на информация вече се счита за реклама. Или трябва да се търси причината в слабия зрителски интерес към изкуство, което е далечно от нелепите телевизионни предавания? Не знам, но за мен този казус си остава енигма, въпреки че и двата случая говорят, че работата не върви на добре. Не е нужно после да се чудим дали може да съществува живот като показания на сцената. Ами може и даже е налице, разбира се, не в бруталната си окрупненост, подобна на изобразената, а в много различни измерения (все пак никога не се е родил от чувал), но по същината си същата бездушна, бездухана, посиняла от своето безмислие. Да не забравяме, че „В тъмнината всички цветове са еднакви!“ (Ф. Бейкън).

* „V&V“ е спектакъл на театър „Il Dottor Bostik“ от Турино, Италия. Изпълнител е Дину Ару. Спектакълът беше показан на VII международен кукленотеатрален фестивал за възрастни „Пьеро 2011“. Представянето му е със съдействието на СКТ.